

I. [1] Jo, Caritó d'Afrodísias, secretari de l'orador Atenàgoras, em dispo a contar una història d'amor esdevinguda a Siracusa.

Hermòcrates, l'estrateg siracusà, el vencedor dels atenesos, tenia una filla anomenada Cal·lírroe, una meravella de donzella i l'ornament de Sicília entera; [2] perquè la seva bellesa no era humana, sinó divina, i no pas la d'una nereida o nimfa de les muntanyes, sinó la d'Afrodita mateixa. I la fama d'aquella visió increïble s'estenia arreu, i com a pretendents aflüen a Siracusa governants i fills de sobirans, no únicament de Sicília, sinó també d'Itàlia i de l'Epir i dels pobles del continent.¹ [3] I vet aquí que Amor va voler establir un enllaç fet al seu gust. El cas és que hi havia un noi, Quèreas, ben plantat més que no cap altre, talment com els escultors i els pintors representen Aquil·leu, Nireu, Hipòlit i Alcibíades,² i que era fill d'Aristó, el segon en mèrit, a Siracusa, després d'Hermòcrates. I justament entre ells dos hi havia una certa gelosia política, tanta que abans haurien concertat el matrimoni dels fills amb qualsevol que no l'un amb l'altre. [4] Amor, però, és un busca-raons i s'agrada dels èxits increïbles, i va esperar una ocasió com la que diré.

Se celebrava una festa pública en honor d'Afrodita, i gairebé totes les dones havien acudit al seu temple. [5] A Cal·lírroe, que fins aleshores no havia sortit de casa, la mare la hi va acompanyar, ja que l'ocasió ho exigia, perquè es prosternés davant la deessa. I justament llavors Quèreas anava caminant del gimnàs cap a casa resplendint com una estrella: perquè sobre l'esclat del

seu rostre floria la vermellor de la palestra com sobre la plata l'or.³ [6] Doncs bé, com que per casualitat es van trobar cara a cara en un tombant de carrer d'allò més estret, van topar l'un amb l'altre, ja que el déu havia arranjat aquesta eventualitat a fi que es veiessin mútuament. Així, a l'instant van causar-se l'un a l'altre una torbació amorosa [...] per tal com la bellesa i la noblesa anaven plegades.⁴

[7] Quèreas, en efecte, de resultes de la ferida, a penes si podia seguir cap a casa, exactament com un heroi ferit de mort en combat que s'averkonyís de caure però que fos incapaç de mantenir-se dret. Pel que fa a la noia, es va agenollar als peus d'Afrodita i, mentre els omplia de besades, va dir: «Sobirana, concedeix-me per espòs l'home que m'has mostrat.» [8] La nit que va sobrevenir va ser per a ambdós terrible, perquè el foc s'anava abrandant. Però la noia patia més terriblement a causa del silenci que guardava per vergonya de quedar en evidència. En canvi, Quèreas, un jove ben plantat i d'esperit elevat, com que començava a decandir-se físicament, va atrevir-se a dir als pares que estava enamorat i que no continuaria vivint si no reeixia a casar-se amb Calírrroe. [9] El pare va gemegar en sentir-ho i va dir: «Et dono per ben perdut, fill meu. No hi ha cap dubte que Hermòcrates no et voldrà donar la filla quan té pretendents rics i reials. Ni tan sols has d'intentar-ho, doncs, si no vols que se'ns titlli obertament d'insolents.» Després el pare mirava de consolar el noi, però el mal empitjorava, fins al punt de no sortir ni per als habituals entreteniments. [10] I el gimnàs enyorava Quèreas i era com si estigués desert, perquè el jovent se l'estimava. Inquirint inquirint es van assabentar de la causa de la seva malaltia, i a tots va fer llàstima que un xicot formós pogués sucumbir pel patiment d'una ànima ben dotada.

[11] Va tenir lloc una assemblea ordinària. Doncs bé, el poble, un cop ocupats els seus llocs, primer de tot i com a única cosa, cridava així: «Noble Hermòcrates, il·lustre general, salva Quèreas: aquest serà el teu principal triomf. La ciutat intercedeix per la boda, avui, de dos que es mereixen l'un a l'altre.»

[12] ¿Qui podria explicar com va ser aquella assemblea, en la qual Amor actuava com a líder popular? Bon patriota com era, Hermòcrates no va ser capaç de negar-se al que la ciutat li demanava.⁵ I, en fer senyal d'assentiment, tot el poble va precipitar-se fora del teatre; els joves van anar a trobar Quèreas, mentre els membres del consell i els magistrats acompanyaven Hermòcrates; [13] i van comparèixer fins i tot les dones de Siracusa, disposades a escortar la núvia fins a la nova casa.⁶ L'himne nupcial es cantava per tota la ciutat; els carrers estaven plens de corones, de torxes; els portals es ruixaven de vi i de perfums. Els siracusans van celebrar aquell dia més alegrement que no els de les victòries. [14] Ara, la donzella, que no tenia cap notícia d'aquests fets, es va deixar caure sobre el llit i, la cara coberta amb el vel, plorava en silenci. Però la seva dida es va acostar al llit i li va dir: «Filla, aixeca't: ha arribat el dia que més havíem estat esperant tots. La ciutat forma el teu seguici nupcial.»

«Li flaquejaven llavors els genolls i el seu ànim»,⁷

perquè ignorava amb qui la casaven. I tot d'una va quedar sense veu, «i un núvol fosc li va inundar els ulls»,⁸ i poc se'n va faltar que no expirés, encara que als que ho van veure els va semblar que era per vergonya. [15] De seguida que les serventes la van engalanar, la multitud va obrir el pas davant el portal i els pares van conduir el nuvi a la presència de la donzella. Llavors Què-

reas va anar corrent fins a ella i la va cobrir de besos, i Callírooe, quan va reconèixer la persona de qui s'havia enamorat, com la llum d'una llàntia que està a punt d'apagar-se i hi afegeixen oli, va tornar a resplendir i es va fer més gran i més ferma. [16] Quan es va presentar en públic, l'estupor es va apoderar de tota la multitud, com quan en despoblat Àrtemis apareix davant uns caçadors; molts dels presents fins i tot es van prosternar. Tothom es meravellava de Callírooe i felicitava Quèreas. Semblants van ser, segons les canten els poetes, les noces de Tètis al Pèlion. Però també en aquest cas va intervenir un déu envejós, com en l'altre diuen que va fer-ho Discòrdia.⁹

II. [1] I és que els pretendents, en veure's frustrades les seves esperances de matrimoni, se'n van doldre, però enfurismats al mateix temps. Perquè, si fins aleshores competien entre ells, ara s'entenien, i portats per aquesta entesa, que era que trobaven que se'ls havia ofès, es van aplegar en una reunió comuna. I qui els allistava per fer la guerra contra Quèreas era l'Enveja.¹⁰ [2] Es va alçar el primer un jove itàlic, fill del senyor de Règion,¹¹ i va parlar de la següent manera: «Si s'hi hagués casat un de nosaltres, jo no m'hauria enfurimat, perquè és com en les competicions atlètiques, que cal que obtingui la victòria només un dels competidors; però, com que ens ha passat al davant un que no ha fet cap esforç per obtenir el matrimoni, no puc suportar l'ultratge. [3] Nosaltres ens hem consumit vetllant a les portes del carrer, ¿i quant de temps no ens hem sotmès a la servitud de fer la gara-gara a dides i serventes i de fer arribar regals a les major-domes?»¹² I el pitjor de tot: com a rivals que érem en l'amor, ens hem odiat els uns als altres. En canvi, aquest bardaix, aquest mort de gana, que no es pot ni comparar amb els competidors, que són reis, és qui sense ni baixar a la palestra s'ha endut la victòria.